ជីវិតរបស់អារីសទីព
ARISTIPE

(ជាទស្សនវិទូម្នាក់ ដែលបានរស់ក្នុងកាលសម័យជាមួយគ្នានឹងប្លាតុង ... នៅក្នុងអូឡាំព្យ៉ាដទី ៩៦ ...)

អារីសទីពមានដើមកំណើតនៅស៊ីរ៉ែន, នៅប្រទេសលីប៊ី ។ កេរ្តិ៍ឈ្មោះដ៏ល្បីល្បាញរបស់សូក្រាតបានធ្វើឲ្យជននេះចាកចេញពីប្រទេសកំណើតរបស់ខ្លួន ដើម្បីមកតាំងទីលំនៅៗក្រុងអាតែ្មន... ដើម្បីគ្រាន់តែមានសេចក្ដីសប្បាយរីករាយនឹងបានស្ដាប់សូក្រាតប៉ុណ្ណោះ ។ គាត់បានក្លាយទៅជាសាវ័កម្នាក់ដ៏សំខាន់របស់ទស្សនវិទូម្នាក់នេះ ... ក៏ប៉ុន្ដែគាត់បានរៀបចំរបៀបរស់នៅរបស់គាត់ទៅតាមក្បួន ដែលផ្ទុយប្រឆាំងស្រឡះនឹងទ្រិស្ដីទាំងឡាយ បង្ហាត់បង្រៀននៅក្នុងសាលាដ៏ឧត្ដុង្គឧត្ដមរបស់សូក្រាត ។ គឺគាត់នេះហើយដែលបានបង្កើតក្រុមសាលាមួយផ្សេង ដែលមានឈ្មោះថា ស៊ីរ៉េណាអ៊ីក (Cyrénaïque), ដោយហេតុថាអារីសទីព ដែលជាលោកគ្រូធំនៅក្នុងសាលានោះ មានដើមកំណើតមកពីទីក្រុងស៊ីរ៉ែន ។

អារីសទីពជាបុគ្គលម្នាក់មានគំនិតជ្រៅជ្រះក្រៃលែង, មានវោហាឆ្លើយឆ្លងផ្ទួញផ្ទាល់រហ័សរហួន ។ គាត់មានទេពកោសល្យខាងធ្វើការសន្ទនានិយាយស្ដី, ហើយចេះរកគំនិតកំប្លុកកំប្លែង ឬចំអកតាំងពីរឿងកំប៉ិកកំប៉ុកតូចតាចឡើងទៅ ។ មួយថ្ងៃៗគាត់គិតតែពីរករបៀបសរសើរលើកតម្កើងពួកស្ដេច ហើយនិងពួកអ្នកធំៗ ។ គាត់សុខចិត្តធ្វើអ្វីៗសព្វបែបយ៉ាង ដើម្បីអែបអបចាក់បណ្ដោយ ឬយកចិត្តពួកអ្នកទាំងនេះ ។ គាត់តែងតែធ្វើឲ្យពួកនេះសើចសប្បាយក្អាកក្អាយ ហើយទាមទារបានមកវិញនូវរង្វាន់ជាទីគាប់ចិត្ត ។ កាលណាពួកអ្នកធំជេរប្រមាថឬបង្អាប់រូបគាត់ ៗតែងតែមានវិធីតបតឲ្យរឿងនេះក្លាយទៅជាសំណើចចំអកបញ្ច្រាស់ទៅវិញ ... ម្ល៉ោះហើយគ្មាននរណាម្នាក់អាចធ្វើឲ្យគាត់មានសេចក្ដីឈឺចាប់ក្នុងរឿងអ្វីមួយសោះឡើយ ... បើទោះជាគេមានគោលបំណងយ៉ាងណាក៏ដោយ ។ គាត់មានការប៉ិនប្រសប់ក្រៃពេកក្នុងការនិយាយផ្គោះផ្គង... ជាហេតុឲ្យគាត់បានសម្រេចជោគជ័យនូវគ្រប់កិច្ចការអ្វីៗដែលគាត់បានធ្វើ ។ គាត់មានបញ្ញាស្មារតីនៅនឹងមិនច្រឡោត នៅក្នុងគ្រប់កាលៈទេសៈ, គាត់មិនដែលនឹកចេះខ្មាស់អៀនក្នុងពិធីគួរសម ឬរឿងបែបបទសមរម្យអ្វីឡើយ ។ ប្លាតុង នៅក្នុងពេលខ្លះបាននិយាយមកកាន់រូបគាត់ដូច្នេះថា ៖ « ឱ! អារីសទីព, នៅ

ក្រោមមេឃលើដីនេះ មានតែរូបឯងម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ដែលមានចិត្តគំនិតនៅនឹងថ្កល់ ... បើទោះជាត្រូវវ័ណ្ឌកន្ទបកណ្តាច់កណ្តាចក្តី ... ឬក៏នៅក្នុងសម្លៀកបំពាក់ក្រហមឆ្អៅ ដ៏ថ្កុំថ្កើងរុងរឿងក្តី ...» ។

អូរ៉ាស (Horace), កាលណានិយាយទាក់ទងនឹងអារីសទីព, បានពោលអះអាងថា គាត់នេះចេះដើរសំដែងតួនៅក្នុងគ្រប់បុគ្គលិកលក្ខណៈ។ ហើយគាត់តែងតែមានសេចក្តីសោមនស្សរីករាយនៅក្នុងរឿងរបស់អ្វីបន្តិចបន្តួច ដែលគាត់មាន... នៅក្នុងពេលជាមួយគ្នាដែលគាត់ខំប្រឹងប្រែងស្រវាឱបឲ្យបានច្រើនជាងមុន ។

គុណសម្បត្តិអស់ទាំងនេះ បានធ្វើឲ្យស្តេចផ្តាច់ការ ដេនីស-ឡឺទៀរ៉ង់មានការគាប់ចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ។ ម្ល៉ោះហើយនៅក្នុងគំនិតរបស់ស្តេចនេះ ...អារីសទីពមានតម្លៃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ច្រើនលើសលប់ពួកអ្នកលុតក្រាបឯទៀតៗ ។ អារីសទីពតែងតែធ្វើដំណើរជាមួយស្តេចទៅស៊ីរ៉ាគុស ...ដើម្បីទៅធ្វើជប់លៀងនៅទីនោះ ។ នៅពេលណាដែលគាត់ធុញថប់ជាមួយនឹងស្តេចអង្គនេះ, គាត់តែងតែទៅលេងកំសាន្ត ក្នុងផ្ទះអ្នកធំផ្សេងៗទៀត ។ ហើយដោយនៅក្នុងមួយជីវិតរបស់គាត់ ។តែងតែដើរទៅលេងសប្បាយនៅក្នុងវាំងស្តេចនានា...ឌីយ៉ូសែន-ឡឺស៊ីនីក ដែលរស់នៅក្នុងសម-យកាលរបស់គាត់ដែរ... បានប្រសិទ្ធនាមឲ្យគាត់ថា ជាឆ្កែរបស់ស្តេច ។

○

ថ្ងៃមួយ, ដេនីសបានស្តោះទឹកមាត់ទៅលើមុខរបស់គាត់ ។ ហេតុការណ៍នេះ បានបង្កើតឲ្យមានការ លំបាកចិត្តដល់សាក្សីម្នាក់ ដែលបានដើរនៅក្នុងហ្វូងនោះផងដែរ ។ ក៏ប៉ុន្តែអារីសទីពបែរជាសើចក្អាកក្អាយសប្បាយចិត្តទៅវិញ ។ គាត់ពោលថា ៖ « យើងមិនត្រូវថ្នូរក្នុងរឿងបែបនេះទេ ។ ពួកអ្នកនេសោទដើម្បីចាប់កូនត្រីតូចមួ-យ សុខចិត្តលោតទៅក្នុងសមុទ្រ រហូតដល់ទទឹកជោគពេញទាំងខ្លួន ។ ចំណែកខ្ញុំដើម្បីចាប់ត្រីបាឡែនមួយប៉ុនណាប៉ុនណី ... គ្រាន់តែទទឹកមុខទទឹកមាត់បន្តិចបន្តួចមានជាការអ្វីប៉ុណ្ណឹង ? » ។

មានពេលម្តងទៀត ដេនីសមានការទាស់ចិត្តជាខ្លាំងជាមួយនឹងគាត់ ។ នៅពេលដែលអ្នកផងកំពុងរៀបចំខ្លួនចូលអង្គុយជប់លៀង... ស្តេចអង្គនេះ បានរៀបចំឲ្យគាត់ទៅអង្គុយនៅកន្លែងចុងក្រោយគេបំផុត ។ អារីសទីព គ្មានកើតទុក្ខអ្វីសោះឡើ-យ អំពីរឿងនេះ ៖ « មើលទំនងទៅ, គាត់ពោល (ហៅស្តេចថាលោក) , លោកហា-ក់ដូចជាចង់ផ្តល់កិត្តិយសដល់កន្លែងនេះជាខ្លាំងណាស់មែនទេ ? » ។

អារីសទីពជាសាវ័កទី១ របស់សូក្រាត ក្នុងការចាប់ផ្តើមទាមទារយកកម្រៃពីមេរៀនអ្វីៗដែលគាត់បានបង្ហាត់បង្រៀនដល់អ្នកដទៃ ។ ហើយដើម្បីធ្វើរឿងនេះឲ្យ

ទៅជាទំនៀមទម្លាប់... សម័យថ្ងៃមួយ គាត់ក៏បានបញ្ជូនជាប្រាក់ចំនួន២០មីន (កកន ៖ មួយមីនជាប្រាក់ក្រិកមានកំណត់ជា១០០ដ្រាក់; – Mine : Antiquité grecque : poids et monnaie de 100 drachmes) ជាអំណោយរបស់ខ្លួនគាត់ផ្ទាល់ទៅសូក្រាត ។ សូក្រាតមិនបានព្រមទទួលយកប្រាក់នេះ, មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ គាត់ថែមទាំងបានសំដែងការមិនសប្បាយចិត្ត អំពីអាកប្បកិរិយាបែបនេះរបស់សាវ័ករបស់គាត់ទៀតផង កាលពេលដែលគាត់នៅរស់, ក៏ប៉ុន្តែអារីសទីពហាក់ដូចជាពុំមានខ្វល់ខ្វាយក្នុងចិត្តអំពីរឿងនេះឡើយ ។ នៅពេលដែលអ្នកផងបានស្តីបន្ទោសឲ្យគាត់ព្រមទាំងបានផ្ទុញផ្ទាល់ចំពោះគាត់ ដោយបង្ហាញនូវសប្បុរសធម៌របស់គ្រូរបស់គាត់ ដែលមិនដែលបានទាមទារអ្វីពីនរណាសោះ, គាត់ក៏បានឆ្លើយតបវិញថា ៖ « ឱ ! ម្ចាស់ថ្លៃ ... រឿងនេះវាខុសគ្នា ! ពួកអ្នកធំៗទាំងឡាយនៅក្រុងអាតែ្កន តែងតែតណ្តើមកិត្តិយសគ្នា ដើម្បីបញ្ជូនទៅសូក្រាត នូវរបស់អ្វីៗគ្រប់យ៉ាងដែលគាត់ត្រូវការ ។ រហូតដល់សូក្រាត មានកាតព្វកិច្ចបញ្ជូនមួយភាគធំ ទៅឲ្យម្ចាស់ដើមគេវិញ...។ ចុះចំណែកខ្ញុំវិញ... មិនដែលមានឈ្នួលបម្រើកំបែកក្បាលណាម្នាក់នឹកគិតមកដល់ខ្ញុំផង...» ។

មានបុរសម្នាក់បាននាំយកកូនប្រុសរបស់ខ្លួនយកមកឲ្យគាត់ជួយបង្ហាត់បង្រៀន ព្រមទាំងបានសុំឲ្យគាត់យកចិត្តទុកដាក់ ឲ្យបានយ៉ាងច្រើនទៀតផង ។ អារីសទីពក៏បានទាមទារយកតម្លៃឈ្នួលជាប្រាក់ចំនួន៥០ ដាក់ ។

– យីអើ ! ច្រើនម្ល៉េះ ?, ឪពុករបស់កូនក្មេងឧទានឡើង, ប្រាក់ដល់ប៉ុណ្ណេះ ...គេអាចយកទៅទិញឈ្នួលបម្រើម្នាក់បានយ៉ាងស្រួលរួចស្រេចទៅហើយ !

– អើ ! បើអីចឹង ឯងយកទៅទិញឈ្នួលបម្រើទៅ , អារីសទីពពោលតប, ... តាមរបៀបនេះឯងនឹងអាចមានឈ្នួលបម្រើដល់ពីរនាក់ទៀតផង !!...

... គឺមិនមែនដោយហេតុថា អារីសទីពជាជនកំណាញ់ក្រៀតម្រាំនោះទេ, ផ្ទុយទៅវិញ គាត់ចង់បានលុយយ៉ាងច្រើនដើម្បី ត្រឹមតែយកមកធ្វើការចំណាយតែប៉ុណ្ណោះ... ហើយដើម្បីគ្រាន់តែចង់បង្ហាញដល់អ្នកដទៃអំពីរបៀបចាយប្រាក់ ។

ថ្ងៃមួយ គាត់បានធ្វើដំណើរតាមសមុទ្រ, មានជនម្នាក់បានលួចខ្សឹបប្រាប់គាត់ថា នាវាដែលគាត់កំពុងតែជិះនេះ ជានាវារបស់ពួកក្រុមចោរសមុទ្រ ។ ព្លដូច្នោះ អារីសទីពក៏ទាញយកប្រាក់ទាំងប៉ុន្មាន ដែលគាត់មាននៅក្នុងហោប៉ៅយកមកធ្វើជារាប់មើល បន្ទាប់មកក៏ទម្លាក់លុយដោយចេតនាចោលទៅក្នុងសមុទ្រអស់ ។ គាត់ធ្វើជាស្រែកថ្ងូរត្អូញត្អែរ...ហាក់ដូចជាលុយនោះរបូតធ្លាក់ពីដៃគាត់ដូច្នោះឯង, រួចហើយគាត់និយាយខ្សឹបៗសំរាប់ខ្លួនឯងថា ៖ « វាគួរតែអារីសទីពបាត់បង់ប្រាក់ទាំងអស់របស់ខ្លួន...ជាជាងត្រូវវិនាសស្លាប់ខ្លួនដោយសារតែប្រាក់.. » ។

មានពេលម្តងទៀត, គាត់បានឃើញថាឈ្នួលបម្រើរបស់គាត់ ដែលកំពុងតែធ្វើដំណើរតាមគាត់មានការលំបាកក្រៃលែងក្នុងការដើរទៅមុខឲ្យទាន់រូបគាត់, ដោយហេតុថាប្រាក់ដែលឈ្នួលនេះដឹកជញ្ជូនវាមានទម្ងន់ធ្ងន់ហួសពេក ។

– ចូរឯងបោះចោលទៅ, គាត់ពោល, នូវអ្វីៗដែលឯងមានច្រើនហួស, ចូរឯងយកតែរបស់ណាដែលឯងជញ្ជូនរួច ។

អូរ៉ាស កាលណាគាត់ប្រៀនប្រដៅពួកជនដែលស្ងិតស្វាញខ្លាំងពេក ខាងប្រមូលឱបក្រសោបទ្រព្យធនយកមកសន្សំទុក... តែងតែទាញឧទាហរណ៍របស់អារីសទីពមកធ្វើជាគំរូ ។

អារីសទីពចូលចិត្តបរិភោគម្ហូបឆ្ងាញ់ជាពន់ពេកណាស់, ហើយគាត់មិនដែលនឹកស្តាយស្រណោះប្រាក់កាសសោះឡើយ កាលណាគាត់មានឱកាសទិញម្ហូបចំណីដែលគាត់យល់ថាមានគុណភាពដ៏ល្អប្រសើរ ។ ថ្ងៃមួយគាត់បានទិញពែរខ្មៅថ (មាន់ព្រៃ) មួយមានតម្លៃ ៥០ដ្រាក់។ ជនម្នាក់ក៏ចៀសវាងមិនបានក្នុងការស្តីបន្ទោសឲ្យគាត់ អំពីការចាយវាយដោយឥតបើគិតនេះ ។

– ប្រសិនបើពែរខ្មៅថនេះ មានតម្លៃតែមួយអូបូល (មួយកាក់), សំនួររបស់អារីសទីព, តើឯងទិញឬទេ ?

– ប្រាកដហើយ, ជនដែលទាស់ចិត្តនោះពោល ។

– ចំណែកអញ, អារីសទីពឆ្លើយតប, អញយល់ថាតម្លៃប្រាក់៥០ដ្រាក់របស់អញមានតម្លៃមិនបានប្រាក់ មួយអូបូលរបស់ឯងនោះផងទេ ។

មានពេលម្តងទៀត គាត់បានទិញស្គរគ្រាប់មួយកែវដោយត្រូវបង់តម្លៃប្រាក់យ៉ាងច្រើនហួសប្រមាណ។ បុរសម្នាក់ដែលនៅក្បែរទីនោះក៏មានការទាស់ចិត្តជាខ្លាំង ។

– ប្រសិនបើស្គរទាំងនេះមានតម្លៃតែបីអូបូល, សំដីរបស់អារីសទីព, ឯងច្បាស់ជាដាច់ចិត្តទិញយកជាមិនខាន...មែនទេ ?

–មែន ! ជននោះឆ្លើយ...

– បើអីចឹង, អារីសទីពឆ្លើយតប, ខ្លួនអញពុំមានលក្ខណៈជាជនល្មោភស៊ីណាស់ណា... ឲ្យស្មើនឹងរូបឯងដែលជាជនកំណាញ់ស្វិតនោះទេ ! ។

កាលណាគេស្តីបន្ទោសឲ្យគាត់ថា គាត់ចូលចិត្តរបៀបរស់នៅសប្បាយហ៊ឺហាខ្លាំងពេកណាស់, គាត់តែងឆ្លើយតបវិញថា ៖ « ប្រសិនបើគេចូលចិត្តបន្ទោសម្ហូបឆ្ងាញ់, ម្តេចក៏ពួកគេចូលចិត្តបង្កើតពិធីជប់លៀងធំៗអ្វីម្ល៉េះ កាលណាគេធ្វើបុណ្យថ្វាយព្រះ ?...» ។

ទោះបីត្អូញត្អែរក៏ដោយ, ដែលគេយល់ថាជាមនុស្សម្នាក់ចូលចិត្តរស់នៅតាមបែបបទខ្ពង់ខ្ពស់, ក៏មានកាតព្វកិច្ចត្រូវព្រមានអារីសទីពអំពីការដែលគាត់នេះ រស់នៅដោយ

សប្បាយ ឬក៏នៅក្នុងសភាពឆ្ពាញ់ហួសប្រមាណពេក ។ អារីសទីពក៏ពោលទៅកាន់ប្លាតុងដូច្នេះថា ៖

– តើឯងយល់ថាដេនីសជាមនុស្សត្រឹមត្រូវឬទេ ?

– ជាមនុស្សត្រឹមត្រូវពិតមែន, ប្លាតុងពោលយល់ស្រប...

– បើអីចឹង, ចម្លើយរបស់អារីសទីព, ឯងមិនឃើញទេថា បុគ្គលនោះវារស់នៅក្នុងសភាពឆ្ពាញ់ជាងរូបអញទៅទៀត ...ម្ល៉ោះហើយ មនុស្សសុច្ចរិតនៅតែសុច្ចរិតដដែលដូច្នោះឯង... ថ្វីបើគេបរិភោគម្ហូបឆ្ពាញ់យ៉ាងណាក្តី ...វាគ្មានការទាស់ខុសអ្វីទេ ! ។

ថ្ងៃមួយឌីយ៉ូសែនកំពុងអង្គុយលាងត្រកួនទៅតាមទម្លាប់ធម្មតារបស់គាត់, ស្រាប់តែគាត់ឃើញអារីសទីពដើរកាត់ ។ ឌីយ៉ូសែនក៏ពោលដូច្នេះទៅកាន់អារីសទីពថា ៖

– ប្រសិនបើឯងសុខចិត្តបរិភោគតែត្រកួនដូចរូបអញ, ឯងច្បាស់ជាមិនលំបាកលំបិនដើរទៅចែចង់ស្តេច (ទៅឡែបឡប) រាល់តែថ្ងៃនោះទេ ។

– ចំណែកឯងវិញ, អារីសទីពពោលតប, ប្រសិនជាឯងចេះសម្រាំងសិល្បៈទៅចែចង់ស្តេច...ឯងច្បាស់ជាលែងចង់ស៊ីត្រកួនជាមិនខានដែរ...!

❑

★ ថ្ងៃមួយស្តេចដេនីស... បាននាំស្រីស្អំជាន់ខ្ពស់យកមកតាំងសំញែងនៅមុខអារីសទីពចំនួនបីនាក់, ហើយអនុញ្ញាតឲ្យបុគ្គលនេះជ្រើសរើសបានមួយសប្បាយ។ អារីសទីពមិនបានជ្រើសរើស បែជាប្រមូលយកតែទាំងអស់។ « ការជ្រើសរើសមិនប្រាកដប្រជាទេ, គាត់ពោល, លោកអ្នកដឹងស្រាប់ហើយ អំពីលទ្ធផលអភ័ព្វយ៉ាងណាខ្លះដែលប៉ារីសបានទទួលក្នុងរឿងនេះ ។ ស្រីពីរនាក់អាចរុកគួនរករឿងឲ្យរំខានវេទនាខ្លាំងណាស់, ក៏ប៉ុន្តែបើមានស្រីតែម្នាក់វិញ... យើងក៏មិនដែលបានសប្បាយគ្រប់គ្រាន់នោះដែរ ... ដូច្នេះមធ្យោបាយដោះស្រាយ ត្រូវតែយកទាំងបី » ។

អារីសទីពក៏បាននាំស្រីទាំងបីនាក់រហូតដល់ក្នុងល្វែងផ្ទះរបស់គាត់ ... ហើយក៏បញ្ជូននាងឲ្យត្រឡប់ទៅលំនៅឋានរបស់ពួកគេវិញទាំងអស់គ្នា ។

★ មានពេលម្តងទៀត, ដេនីសបានពោលចំពោះគាត់ដូច្នេះថា ៖ « ហេតុអ្វីបានជាគេឃើញពួកទស្សនវិទូមិនចេះស្វាង នៅក្នុងផ្ទះអស់លោកអ្នកធំ និងលោកម្ចាស់ក៏ប៉ុន្តែគេពុំដែលឃើញពួកលោកម្ចាស់ ទៅនៅផ្ទះទស្សនវិទូវិញម្តងណាសោះ? » ។ « នេះគឺមកពី, អារីសទីពពោលឆ្លើយតប , ពួកទស្សនវិទូរមានចំណេះដឹងអំពីរឿងរ៉ាវសព្វបែបយ៉ាងដែលគេត្រូវការចង់ដឹង, ចំណែកពួកអស់លោកម្ចាស់វិញពុំមានដឹងរឿងអស់ទាំងនេះទេ » ។

មនុស្សខ្លះបានចោទសំនួរគាត់របៀបដដែល ប៉ុន្តែនៅក្នុងពេលមួយផ្សេងទៀត។ ពេលនោះ, អារីសទីពបានឆ្លើយតបដូច្នេះវិញថា ៖ « គេតែងតែឃើញពួកពេទ្យហ្មទៅនៅក្នុងផ្ទះអ្នកជំងឺជាធម្មតា..ក៏ប៉ុន្តែទោះដូច្នេះក៏ដោយ..នរណាៗក៏តែងតែចង់ព្យាបាលជំងឺរបស់អ្នកដទៃ...ហើយក៏មិនចង់ឈឺខ្លួនឯងនោះដែរ។ » ។

★ អារីសទីពតែងតែពោលថា ...គឺជាការមួយល្អពន់ពេកណាស់ដែលមនុស្សយើងចេះបន្ថយតណ្ហារបស់ខ្លួន... ក៏ប៉ុន្តែគេមិនត្រូវដកសេចក្តីសប្បាយទាំងនេះឲ្យរបូតដាច់អស់ទាំងឫសពីក្នុងខ្លួនឯងនោះទេ ។ គឺមិនមែនជាឧក្រិដ្ឋកម្មនោះទេដែលមនុស្សយើងត្រូវចេះត្រេកត្រអាលក្នុងសេចក្តីស្រើបស្រាលខ្លះៗ... កុំឲ្យតែយើងក្លាយទៅជាខ្ញុំកញ្ជះនៃតណ្ហាទាំងនោះ ។ ...ហើយគឺបណ្តាលមកពីចំណុចនេះឯង ដែលគេបានពេបជ្រាយឲ្យគាត់.. អំពីទំនាក់ទំនងមេត្រីដែលគាត់មានជាមួយនឹងនាងស្រីស្ទំជាន់ខ្ពស់ម្នាក់ឈ្មោះនាងឡាអ៊ីស (កកន ៖ Courtisanee : ស្រីស្ទំជាន់ខ្ពស់ គឺស្រីដែលលក់សម្រស់ឲ្យពួកអ្នកធំនិងពួកលោកម្ចាស់) ។ ក្នុងរឿងនេះគាត់បានពោលតបថា ៖

« ជាការពិត ដែលនាងឡាអ៊ីសជាកម្មសិទ្ធរបស់ខ្ញុំ, ក៏ប៉ុន្តែខ្លួនខ្ញុំវិញ ពុំមែនជាកម្មសិទ្ធរបស់នាងឡាអ៊ីសនោះទេ » ។

នៅក្នុងសម័យថ្ងៃមួយ, នៅពេលដែលគាត់ដើរចូលក្នុងគេហដ្ឋានរបស់ស្រីស្ទំជាន់ខ្ពស់ម្នាក់នេះ, សាវ័ករបស់គាត់ម្នាក់មានការអៀនខ្មាស់យ៉ាងខ្លាំង ។ អារីសទីពឃើញដូច្នេះ មុខឡើងក្រហម, គាត់ពោលថា ៖« នែហ!សម្លាញ់, ពុំមែនរឿងចូលផ្ទះនេះទេ ដែលគេគួរខ្មាស់អៀននោះ... ការដែលគួរខ្មាស់អៀន គឺការដែលចេញមកវិញមិនរួចតែប៉ុណ្ណោះ។ » ។

★ ថ្ងៃមួយ ទស្សនវិទូរ ប៉ូលិចសែនបានមកជួបនឹងអារីសទីព ។ ពេលចូលមកដល់ផ្ទះគាត់ កាលណា បុគ្គលនេះបានឃើញគេរៀបចំការជប់លៀងមួយដ៏សម្បើមដោយមានស្រីៗស្អាតៗស្លៀកពាក់ប្រកបដោយសម្រស់ឆើតឆាយ ។ ប៉ូលិចសែនក៏មានកំហឹងជាយ៉ាងខ្លាំងភ្លាមមួយរំពេច ហើយក៏ចាប់ផ្តើមនិយាយប៉ះទង្គិចនឹងជីវិតរស់នៅដ៏ស្តុកស្តម្ភបែបនេះ ។ អារីសទីពក៏សួរទៅគាត់ដោយសុច្ចរិតវិញថា តើគាត់មានចង់ចូលរួមជាមួយនឹងការស្រស់ស្រូបភោជនាហារនេះទេ ។

– ខ្ញុំថ្វីក៏មិនចង់, ប៉ូលិចសែនឆ្លើយតប

– យី៎ម្តេចក៏អ៊ីចឹង ? ... បើដូច្នេះ ម្តេចក៏ចាំបាច់ស្រែកឡូឡាខ្លាំងម្ល៉េះ ? អារីសទីពពោលសួរតបវិញ ។ ក្រែងឯងដាក់ទោសកំហុសទៅលើម្ហូបឆ្ងាញ់និងពួកក្រុមអ្នកជប់លាងទាំងអស់គ្នានេះឬ ?

– ទេ! មិនមែនដូច្នេះទេ... គឺអញដាក់ទោសទៅលើការចាយវាយដោយឥតបើ

គិត ។

★ ..អារីសទីព កាលពីយូរយារណាស់មកហើយ ធ្លាប់មានការទាស់ទែងខ្វែងសំដីគ្នាជាមួយនឹងអេសគីន ។ អ្នកទាំងពីរមានការអាក់អន់ចិត្តនឹងគ្នាយ៉ាងខ្លាំង ហើយមិនដែលបានជួបមុខគ្នារហូតតាំងពីពេលនោះមក ។

សម័យថ្ងៃមួយ អារីសទីពក៏បានធ្វើដំណើរឆ្លងកាត់ទៅជួបអេសគីនមុន ហើយក៏ពោលថា ៖

– យ៉ាងម៉េច ? យើងគិតតែពីទាស់ទែងគ្នាតែរហូតយ៉ាងនេះទៅឬ ? តើឯងចាំឲ្យពួកគេទាំងអស់គ្នាសើចចំអកដាក់យើងទាំងពីរនាក់ទាល់តែរយៈមាត់ទៅឬ ? ឯងចង់ឲ្យពួកបញ្ចើក្អែក (ពួកបារ៉ាស៊ីយ) ដែលដើរទៅស៊ីបាយផ្ទះគេនោះ ... និយាយដើមចំអកពីយើង នៅមុខតុម្ហូបអាហារនោះមែនទេ ?

– អើមែន! គ្នាសប្បាយចិត្តណាស់, អេសគីនឆ្លើយតបវិញ, ហើយគ្នាក៏យល់ព្រមត្រូវរ៉ូវជាមួយឯងវិញយ៉ាងអស់ពីក្នុងចិត្ត...

– ចូរឯងកុំភ្លេចថា ... គឺអញទេហ្នា ដែលបានបបួលឯងមុន, អារីសទីពពោលបន្ត, ថ្វីបើអញមានអាយុច្រើនជាងឯងក្តី ...

★ ..ថ្ងៃមួយ ដេនីសបានធ្វើការជប់លៀងមួយយ៉ាងអធិកអធ៌ម, ហើយនៅទីចុងបំផុត ស្តេចនេះក៏មានគោលបំណងចង់ឲ្យជនម្នាក់ៗ ស្លៀកសំពត់វែងព៌ណក្រហម ព្រមទាំងឲ្យរាំរែកនៅកណ្តាលសាលភោជនាហារ ។ ប្លាតុងដែលនៅទីនោះដែរមិនព្រមធ្វើតាមបញ្ជារបស់ស្តេចទេ ។ គាត់បានពោលថាគាត់ជាបុរស ហើយសំពត់វែងរបៀបស្រីដូច្នេះមិនសមសក្តិនឹងរូបគាត់ទេ ។ ក៏ប៉ុន្តែអារីសទីពមិនសូវខ្វល់ខ្វាយច្រើននៅក្នុងរឿងនេះឡើយ ។ គាត់នេះក៏ចាប់ផ្តើមស្លៀកសំពត់វែងហើយរាំរែកឡកឲ្យអ្នកផងមើល... ហើយក៏ពោលឲ្យឃោបល់របៀបសប្បាយយ៉ាងស្វាហាប់ដូច្នេះថា ៖ « យើងធ្លាប់ធ្វើខ្លាំងជាងនេះទៅទៀត នៅពេលបុណ្យទានថ្វាយព្រះបាក់គុស (កកន ៖ Bacchus, ព្រះឥស្សូរ ឬព្រះសេវៈនៃជនជាតិក្រិក) ...ហើយក៏មិនដែលឃើញមាននរណាខូចកាចភ្លាត់ស្នៀតបាត់បង់ព្រហ្មចារីយអ្វីទៅ? មនុស្សឃើងកាលណាវាមិនខូចក៏នៅតែវាមិនខូចអីចឹងឯង... ទោះស្លៀកពាក់អ្វីក៏ដោយ » ។

★ នៅពេលមួយទៀត អារីសទីពបានពោលអង្វរករចំពោះដេនីសឲ្យជួយយកអាសារមិត្តសំឡាញ់ដ៏ប្រសើររបស់គាត់ម្នាក់ ។ ដេនីសបានរុញច្រានគាត់ចេញ, ដោយធ្វើថ្លង់ធ្វើគរ មិនព្រមអនុញ្ញាត្តតាមសេចក្តីសុំរបស់អារីសទីពសោះ ។ គាត់នេះក៏លុតជង្គង់ឱនក្បាលក្រាបរហូតដល់ថើបជើងរបស់ស្តេច ។ មានអ្នកខ្លះបានយល់ឃើញថាឫកពារអាកប្បកិរិយាបែបនេះ ជាអំពើមួយដ៏គួរអាមាស់ថោកទាបខ្លាំងណាស់។ អារីសទីព ក៏បានឆ្លើយតបវិញថា ៖ « រឿងនេះមានខុសពីខ្ញុំឯណា ?

... ទាំងនេះជាកំហុសរបស់ដេនីស ... ពីព្រោះស្ដេចមានត្រចៀកនៅត្រង់ជើង »។

★ ថ្ងៃមួយដែលគាត់នៅស្រុកស៊ីរ៉ាគុស , នាយស៊ីមុស ព្រឺយៀង ដែលមានថានះជាមេឃ្លាំងរបស់ស្ដេចដេនីស បាននាំគាត់ទៅឲ្យមើលវាំងដ៏សម្បើមរបស់ខ្លួន , ហើយនៅពេលដែលនាយនាំគាត់ចុះឡើងពីឆ្វេងទៅស្ដាំ ដើម្បីឲ្យគាត់មៀងមើលគ្រឿងសិល្បៈដ៏ល្អៗ , អារីសទីពក៏ធ្វើជាក្អកកណ្ដាស់ រួចហើយក៏ស្ដោះទឹកមាត់ផែតទៅលើមុខរបស់ស៊ីមុស ។ នៅពេលដែលនាយស៊ីមុសបែបចង់រកខឹងសម្បារ , អារីសទីពក៏បានពោលឡើងថា ៖ « នែហ! សំឡាញ់... ខ្ញុំរកកន្លែងដែលក្រខ្វក់ជាងនេះដើម្បីស្ដោះទឹកមាត់វាមិនបានទេ ...» ។ មានអ្នកខ្លះបានអះអាងថាព្រឹត្តិការណ៍នេះ , ឬដែលប្រព្រិត្តទៅរបៀបគ្នានេះ ... គឺជាឌីយ៉ូសែន-ឡឺស៊ីនីកទេ ដែលជាអ្នកបានបង្កើត ។ ... ប៉ុន្ដែ អ្នកទាំងពីរនេះអាចប្រព្រិត្តរឿងដូច្នេះបានតែទាំងពីរនាក់ ។

★ ក្នុងសម័យថ្ងៃមួយ មានបុរសម្នាក់បានជេរត្មះតិះដៀលគាត់ជាខ្លាំង ។ អារីសទីពក៏សម្រេចដើរចាកចេញពីទីនោះ ។ បុគ្គលជម្លើយនោះក៏ដើរតាមគាត់ទៅ ។

★ នៅពេលមួយទៀត អារីសទីពបានសុំប្រាក់មួយតម្លឹងពីដេនីស ។ ដេនីសក៏និយាយទៅគាត់ថា ៖

– ក្រែងកាលពីដើម ឯងនិយាយប្រាប់អញថា ពួកបញ្ញាជនមិនដែលត្រូវការប្រាក់កាសទេឬអ្វី ?

– ចាំលោកឲ្យប្រាក់ខ្ញុំសិនមក ... រួចសិមយើងពិនិត្យមើលរឿងនេះទាំងអស់គ្នាឡើងវិញ , អារីសទីពឆ្លើយ..

ដេនីសក៏ប្រគល់ប្រាក់ឲ្យគាត់...

– ឃើញទេ, អារីសទីពនិយាយបន្តមកទៀត, លោកឃើញស្រាប់ហើយថា នៅក្នុងពេលនេះ ខ្ញុំឥតមានត្រូវការលុយអ្វីទៀតទេ មែនទេ ?

★ នៅពេលដែលមនុស្សម្នាក់ បានស្ដីបន្ទោសឲ្យគាត់យ៉ាងខ្លាំងថា គាត់នេះបានបោះបង់ចោលសូក្រាត ដើម្បីទៅបម្រើដេនីសវិញ, គាត់ក៏បានឆ្លើយថា ៖ កាលណាខ្ញុំត្រូវការបញ្ញា ហើយនិងចំណេះដឹង, ខ្ញុំបានទៅផ្ទះសូក្រាត ។ នៅពេលនេះ ដែលខ្ញុំត្រូវការលុយ ខ្ញុំស្វែងទៅផ្ទះដេនីស ។

★ ក្នុងសម័យថ្ងៃមួយ គាត់បានឃើញយុវជនម្នាក់ ដែលសប្បាយហ៊ីកហ៉ាក់ខ្លាំងពេកណាស់ ព្រោះតែគេចេះហែលទឹក ៖ « ឯងមិនចេះខ្មាស់អៀនទេឬ, អារីសទីពពោល , បានជាមកអួតអាងក្នុងបើសព្វអារឿងកំទេចកំទីប៉ុណ្ណឹងៗ ។ សត្វត្រីដូហ្វាំង (ដុលហ្វីន) ...ហែលពូកែជាងឯងទៅទៀត » ។

★ នៅពេលដែលគេសួរគាត់ថា តើគាត់បានទាញផលចំណេញអ្វីខ្លះដែរទៅពីទស្សនវិជ្ជា ៖ « គឺ, គាត់ពោល, សមត្ថភាពក្នុងការនិយាយស្ដីដោយសេរីនិងស្មើភាគ

ជាមួយគ្រប់មនុស្សទាំងអស់ » ។ មានមនុស្សម្នាក់ទៀតបានសួរគាត់ថា ៖ «ពួកអស់លោកទស្សនវិទូរ, តើអស់លោកមានអ្វីប្រសើរជាងអ្នកដទៃត្រង់កន្លែងណាទៅ ? » ។

« គឺថា , អារីសទីពឆ្លើយតប, បើទោះជានៅក្នុងពេលណាដែលគ្មានច្បាប់ទម្លាប់អ្វីសោះក៏ដោយ, ក៏ពួកយើងនៅតែអាចរស់តាមរបៀបដដែល ...» ។

ពួកស៊ីរ៉េណាអ៊ីក យកចិត្តទុកដាក់តែទៅលើសីលធ៌មតែប៉ុណ្ណោះ, ហើយមិនសូវចាប់អារម្មណ៍មកលើស្បៀងឬវិទ្យាសាស្រ្តផ្នែកខាងវិនិច្ឆ័យនោះប៉ុន្មានទេ។ ពួកគេមិនបានរវីរវល់ទាល់តែសោះនឹងវិទ្យាសាស្រ្តពិសោធន៍ ...ពីព្រោះគេស្មានថាមុខវិជ្ជានេះរៀនមិនចេះ ។

ពួកគេយល់ថា គោលបំណងធំបំផុតរបស់ជីវិត គឺសេចក្តីសប្បាយ... មិនមែនសេចក្តីសប្បាយទទេប្រហោងក្នុង ដែលគ្រាន់ជាអវត្តមាននៃទុក្ខកង្វល់តែប៉ុណ្ណោះទេ...ក៏ប៉ុន្តែគឺជាសេចក្តីត្រេកត្រអាលពិតប្រាកដ, មែនទែន, ជាក់លាក់ដែលស្ថិតនៅក្នុងសកម្មភាព ។ ពួកគេតែងយល់ថា មានចលនាពីរយ៉ាងនៅក្នុងអារម្មណ៍ ៖ ចលនាមួយស្លូតបូតស្រគត់ស្រគុំ ដែលនាំឲ្យមានសេចក្តីសុខ; ចលនាមួយទៀតមានសភាពគំហុក ដែលបណ្តាលឲ្យកើតសេចក្តីឈឺចាប់ ។ ដោយអ្នកផងច្រើនចូលចិត្តចលនាទី១ ..ហើយតែងតែគេចចៀសវាងពីចលនាទី២, គឺបានសេចក្តីថា សេចក្តីសុខសប្បាយគឺជាគោលបំណងធំបំផុតរបស់មនុស្សទូទៅ ។ ពួកគេយល់ថាសេចក្តីខ្វិលច្រអូស មានលំនាំដូចជាសភាពការណ៍នៃមនុស្សដេកលក់ ដែលគេមិនត្រូវយកទៅដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងការសប្បាយ ឬក៏នៅក្នុងសេចក្តីឈឺចាប់នោះឡើយ ។ ... ពួកគេយល់ថាសីលធ៌មមានប្រយោជន៍ តែក្នុងលក្ខណៈណាដែលរបស់នេះ ជួយឲ្យមានការត្រេកត្រអាលសប្បាយរីករាយ, ប្រៀបបាននឹងថ្នាំពេទ្យដែលជួយមនុស្សម្នាក់ៗឲ្យមានសុខភាពអ៊ីចឹងឯង ។ ពួកគេយល់ថា ការសម្រេចទៅតាមសេចក្តីប្រាថ្នា វាខុសគ្នាពីសុភមង្គល ។ គឺដោយហេតុថាគោលប្រាថ្នានៅទីបំផុតនៃសកម្មភាពអ្វីមួយគឺការទទួលលទ្ធផលសប្បាយអ្វីមួយជាពិសេស, ចំណែកសុភមង្គលវិញគឺជាកម្រងនៃសេចក្តីសុខ, នៃសេចក្តីត្រេកត្រអាលគ្រប់បែបយ៉ាង ។ ពួកគេយល់ថាសេចក្តីសប្បាយផ្នែករូបកាយ វាមានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ គួរឲ្យត្រេកត្រអាលច្រើនជាងការរំភើបសប្បាយក្នុងផ្លូវអារម្មណ៍...ម្ល៉ោះហើយ ពួកស៊ីរ៉េណាអ៊ីកយកចិត្តទុកដាក់ថែទាំតែចំពោះរូបកាយ, ហើយមិនសូវជារវីរវល់នឹងព្រលឹងវិញ្ញាណសោះឡើយ ។

★ ពួកគេបានចាត់ទុកជាទស្សនៈចំបង នូវការខំប្រឹងប្រែងចងមិត្តភ័ក្តិ ដោយហេតុថាមនុស្សយើងតែងតែត្រូវការពឹងពាក់ជានិច្ចចំពោះមិត្តសំឡាញ់, ដូចគេយកចិត្តទុកដាក់នឹងអវៈយវៈនៃអង្គកាយ (ដៃ-ជើង) ...ដោយហេតុថារបស់នេះ វាមាន

ប្រយោជន៍សំរាប់ប្រើប្រាស់ ។

★ ពួកគេយល់ថាគ្មានអ្វីជាយុត្តិធ៌ម ឬក៏ជាអយុត្តិធ៌ម, ជាសេចក្តីសុច្ចរិត ឬក៏ជាអំពើទុច្ចរិតនោះទេនៅលើលោកយើងនេះ, រឿងអស់ទាំងនេះ វាមានការទាក់ទងត្រឹមតែជាមួយច្បាប់ទម្លាប់នៃស្រុកទេសតែប៉ុណ្ណោះ ។ អ្នកប្រាជ្ញមិនត្រូវធ្វើអ្វីដែលខុសទំនងនោះឡើយ, ពីព្រោះគេត្រូវខ្លាចវេអែងនឹងគ្រោះថ្នាក់ដែលអាចកើតមានឡើងជាយថាហេតុ ។ បញ្ញាជនត្រូវចេះរស់នៅស្របតាមច្បាប់ នៅក្នុងស្រុកដែលគេសំណាក់នៅ, ជានិច្ចជាកាល, ហើយត្រូវចៀសវាងកុំឲ្យមានការខូចល្អក់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ ។

★ ពួកគេនិយាយទៀតថា វាគ្មានអ្វីល្អ ឬអាក្រក់, ដែលស្រួលឬក៏ពិបាក ពីខ្លួនវានោះឡើយ។ តម្លៃនៃការវិនិច្ឆ័យទាំងអស់នេះ វាអាស្រ័យទៅលើម៉ូដ ឬរបៀបរស់នៅថ្មី, ទៅលើភាពសំបូរសប្បាយ, ឬទៅលើកាលៈទេសៈផ្សេងៗ ដែលធ្វើឲ្យរបស់ខាងលើក្លាយទៅជាមានតម្លៃល្អឬអាក្រក់ ។

★ គេមិនអាចរស់នៅដោយប្រមូលសេចក្តីសប្បាយពេញលេញ ឬក៏សុភមង្គលឥតខ្ចោះនៅលើលោកនេះឡើយ, ដោយហេតុថាមនុស្សយើងម្នាក់ៗតែងតែមានពិការភាពមួយពាន់យ៉ាង, ឬមានតណ្ហាមួយពាន់បែប ដែលបណ្តាលឲ្យយើងអាក់ខានក្នុងសេចក្តីសប្បាយនោះ ឬក៏មកឃាត់ឃាំងរាំងរារូបយើងមិនឲ្យទទួលសភាពឆ្ងាញ់ពិសារពេញទំហឹង ។

★ ពុំមែនសេរីភាព ឬក៏ទាសភាព, ការសម្បូរណ៍សប្បាយ ឬក៏សេចក្តីក្រខ្សត់ទុរគត, សេចក្តីថ្លៃថ្នូរឬក៏សេចក្តីថោកទាបពីកំណើតនោះទេ, ដែលជាកត្តាអាចឃាត់ឃាំងរាំងរាសេចក្តីសប្បាយបាន ។ មនុស្សយើងអាចស្គាល់លក្ខណៈនៃសេចក្តីសប្បាយ ទោះជានៅក្នុងឋានៈឬវណ្ណៈណាក៏ដោយ ។

★ អ្នកប្រាជ្ញមិនត្រូវស្អប់ជនណាម្នាក់ឡើយ, ប៉ុន្តែត្រូវតែបង្ហាត់បង្រៀនអ្នកផងគ្រប់ៗគ្នា ។ បញ្ញាជនត្រូវគិតថាអ្វីៗដែលគេធ្វើ គឺអាស្រ័យនៅលើរូបគេទាំងអស់, ពីព្រោះគ្មាននរណាម្នាក់ដែលសមស័ក្តិឲ្យលើសពីខ្លួនគេក្នុងការទទួលបុព្វសិទ្ធគ្រប់បែបយ៉ាង, មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ខ្លួនគេវាបិតនៅខ្ពស់ហួសសេចក្តីអធិប្បាយលើអំពីអ្វីៗដែលបិតមាននៅក្នុងលោកនេះរួចទៅហើយ ។ ទាំងនេះ គឺជាអារម្មណ៍របស់អារីសទីពនិងរបស់ពួកស៊ីរ៉េណាអ៊ីក ។

❑

អារីសទីពមានកូនស្រីម្នាក់ឈ្មោះអារ៉េតា, ដែលគាត់បានខំប្រឹងប្រែងថែទាំអប់រំឲ្យបិតនៅក្នុងវិន័យរបស់គាត់ ។ នាងក៏បានក្លាយទៅស្រីម្នាក់មានបញ្ញាខ្ពង់ខ្ពស់នៅក្នុងក្រុមរបស់ពួកស៊ីរ៉េណាអ៊ីក ។ នាងបានបង្ហាត់បង្រៀនកូនប្រុសរបស់នាង

(ដែលមានឈ្មោះថាអារីសទីពដ្ឋចជីតា) ដោយខ្លួននាង ។ កូនប្រុសនោះ មាន
រហស្សនាមថា មេត្រូឌីដាក់ ដែលថ្ងៃក្រោយទៅបានក្លាយទៅជាគ្រូបង្រៀនរបស់
ជនឥតជំនឿលើព្រះម្ចាស់ ឈ្មោះតេអូឌរ ។ បុគ្គលក្រោយនេះ ក្រៅតែពីគោលជំហរ
របស់ក្រុមស៊ីរ៉េណាអ៊ីក បានបង្ហាត់បង្រៀនក្នុងទីសាធារណៈ ដោយអះអាងថា ពុំមា
នព្រះឬទេព្តា ឬព្រះឥន្ទព្រះអង្គអ្វីទាំងអស់ ។ ជននេះបានអះអាងថែមទៀតថា មិត្ត
ភាពគឺគ្រាន់តែជាគ្រឿងបញ្ឆោតតែប៉ុណ្ណោះឯង ។ គឺ..វាមិនអាចមានមិត្តភាពទៅកើត
នៅក្នុងហ្វូងមនុស្សឆ្កួតនោះឡើយ ។ អ្នកប្រាជ្ញមានតែខ្លួនឯងម្នាក់គឺគ្រប់គ្រាន់ណា–
ស់ទៅហើយ, ម្ល៉ោះហើយបញ្ញាជនមិនចាំបាច់មានមិត្តភក្តិសោះឡើយ ។ អ្នកប្រាជ្ញ
ជាមនុស្សម្នាក់ដែលគ្មានប្រទេសជាតិ... ក្រៅតែពីពិភពលោកទាំងមូល ។ ម្ល៉ោះហើ–
យ គេមិនត្រូវយកអ្នកប្រាជ្ញទៅ ឲ្យរងគ្រោះថ្នាក់ស្លាប់សម្រាប់ហ្វូងមនុស្សឆ្កួតនោះ
ឡើយ... ពីព្រោះពុំមែនជាអំពើមួយប្រកបដោយយុត្តិធ៌មសោះ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត
អ្នកប្រាជ្ញអាចលួចរបស់ប្រើប្រាស់បន្តិចបន្តួចបាន, អាចប្រមាថទីអាសនៈរបស់ព្រះក៏
បាន, អាចលួចប្រពន្ធគេបានតាមចិត្ត ...ប្រសិនបើឱកាសអនុញ្ញាត្តឲ្យរូបគេប្រព្រឹត្តធ្វើ
ទៅដោយគ្មានទោសពៃរ៍, ពីព្រោះរឿងទាំងអស់នេះមានលក្ខណៈជាបទឧក្រិដ្ឋតែក្នុង
ក្នុងអារម្មណ៍របស់មនុស្សល្ងង់ខ្លៅ និងក្នុងមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋសាមញ្ញធម្មតាតែ
ប៉ុណ្ណោះ ។ តាមការពិតអំពើអស់ទាំងនេះ ពុំមែនជាអំពើអាក្រក់ទាល់តែសោះ ។
ទាំងនេះជាយោបល់របស់តេអូឌរ...សិស្សចៅរបស់អារីសទីព ។

★ បុគ្គលនេះយល់ថា គេអាចធ្វើអ្វីៗនៅក្នុងទីសាធារណៈ នូវអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងដែ
លមតិមហាជនយល់ថាជារឿងអាក្រ់អាក្រី ដ៏គួរអាមាស់ថោកទាបជាទីបំផុត ។

★ ថ្ងៃមួយគាត់ត្រូវបានគេបញ្ជោតឲ្យទៅចូលតុលាការនៅទីក្រុងអាត្មែន (សា–
លាកាត់ក្តីនោះឈ្មោះថាអារ៉េអូប៉ា ឋិតនៅលើកំពូលភ្នំអារ៉េស) ...ក៏ប៉ុន្តែ មានឈ្មោះ
ដេម៉េទ្រីយុស នៅផាលែរ ដែលបានជួយគាត់ឲ្យរួចខ្លួន ។ គាត់បានទៅសំណាក់នៅ
អស់មួយរយៈពេលនៅស៊ីរ៉ែន ...ដែលនៅទីនោះ ម៉ារីយុសបានទទួលគាត់ឲ្យរស់នៅ
ដោយកិត្តិយសធំដុំ ។ ក៏ប៉ុន្តែពួកស៊ីរ៉ែនក៏បាននិរទេសគាត់ឲ្យត្រឡប់ទៅវិញ ។ នៅ
ពេលដែលគាត់ថយខ្លួនគាត់បានពោលទៅកាន់អ្នកទាំងនោះថា ៖ « ពួកអ្នកឯងឥត
ដឹងថា ពួកខ្លួនកំពុងធ្វើអ្វីទេ ដែលបានបណ្តេញខ្ញុំឲ្យចេញពីលីប៊ី ឲ្យទៅរស់នៅក្នុង
ភាពនិរទេសឯប្រទេសក្រិក » ។ ផ្តូឡេម៉េ–ឡាគុស, ដែលបានទទួលរូបគាត់ឲ្យសំ–
ណាក់នៅ ក៏បានបញ្ជូនរូបគាត់ក្នុងឋានៈជារដ្ឋទូតទៅនៅជាមួយស្តេចលីស៊ីម៉ាគុស ។
គាត់ក៏បាននិយាយរបៀបព្រហើនកាងកាចខ្លាំងពេកជាមួយនឹងស្តេច ... រហូតដល់
មេឃ្លាំងរបស់ស្តេចលីស៊ីម៉ាគុសកំពុងឈរនៅទីនោះដែរ បានពោលថា ៖ « យើង
យល់ថា តេអូឌរឯង ជឿថាឥតមានព្រះឥន្ទព្រះអង្គ... ហើយក៏ឥតមានស្តេចផងដែរ

មែនទេ ...» ។

អំហ្វីក្រាតបានធ្វើរបាយការណ៍ថា ទស្សនវិទូរម្នាក់នេះ នៅទីបញ្ចប់ក៏បានត្រូវគេយកទៅកាត់ទោសប្រហារជីវិត ដោយបង្ខំឲ្យផឹកថ្នាំពុល ។៚

❑ ❑

❑